საქართველო

საქართველოს ეროვნულ-დემოკრატიული პარტიის მთავარი კომიტეტის ორგანო.

რედაქცია და კონტორა:
თბილისი, რუსთაველის პროსპექტი № 11 რედაქცია და კანტორა ღია ყოველ დღე დილის 9 ს., ნაშუადღევის 2 და ნახ. საათამდის.
ტელეფონი № 15—73.
მისამართი დეპეშებისათვის: თბილისი „საქართველო" ფოსტის ყუთი № 76

განცხადებანი:
განცხადება მიიღება ნაშუადღევის 2 საათამდის. სტრიქონი პეტიტი პირველ გვერდზე 20 მ. მე-4 გვერდზე—15 მ.
სამგლოვიარო განცხადებანი 30 სტრიქონი—700 მ. 2 ნახ. საათის შემდეგ 100 მანეთით მეტი.

ხელის მოწერა:
გაზეთი „საქართველო" ქალაქსა და ქალაქს გარეთ ღირს თვეში—600 მან. ცალკე № —25 მან.

ფასი 25 მან.

წელიწადი მეექვსე. პარასკევი, დეკემბერი 3, 1920 № 164

ღრმათ დამწუხრებულნი ცოლი თამარ ვასილის ასული შვილებით და დედა ნინო ივანეს ასული ფალავანდიშვილები, სიდედრი და სიმამრი ანნა აბრამის ასული და ვასილ იოსების ძე თუხარელები აუწყებენ ნაცნობთ და ნათესავთ, რომ 1 დეკემბერს გარდაიცვალა მათთვის ძვირფასი და დაუვიწყარი

სამონ მიხეილის ძე ფალავანდიშვილი

დაკრძალვა სად. გრაკალში შაბათს 4 დეკემბერს დილის 10 საათზე.

1—3322—1

განუსაზღვრელი მწუხარებაში მყოფნი მეუღლე ბათლომე, მახლი კოსტანტინე ბეჟანის ძენი, რძალი ვალერია იულონის ასული ყურაშვილები აუწყებენ ნათესავთა და ნაცნობთ, რომ სამშაბათს 7 დეკემბერს გარდაცვალებიდან ორმოცი დღის შესრულების გამო, ნატაჩავოს წმინდის გიორგის ეკლესიაში (ახალი სენაკი) გადახდილი იქნება წირვა და პანაშვიდი ჩვენთვის ძვირფასი და დაუვიწყარის

სონია ჯამუს ასული ყურაშვილისა.

1—3273—1

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ოპერა

პარასკევს 3-ს დეკემბერს
ქართულ ენაზე ოპერა
● ღამტი ●
ოპერის დასაწყისი საღამოს სრულ 8 საათზე.

სახელმწიფო დრამის თეატრი.
(ყოფილი არტისტული—რუსთაველის პრ., № 21, ტელ. 8—07).

შაბათს, დეკემბრის 4-ს
პირველად ორიგინალური ტრაგედია
გერდა-ზმანია
ა. შანშიაშვილის
ახალი დეკორაციები მხატვარის ვალ. სიდამონ-ერისთავისა
მუსიკა არაყიშვილისა: ბალეტი, ხორო.
რეჟისორი—ალ. ახმეტელი

ბილეთები კასაში
დასაწყისი საღამოს 8 საათზე.

— კინემო —
მინიონი

დღეს დეკემბრის 1
მსოფლიოს სატასტოქალაქების შედეგრი
დეკემბრ ს 2, 3 და 5-ს
— პირველი ეკრანი თბილისში!! —
გამოჩენილ მსახიობთა ფეხილის და ტონოს მონაწილეობით
მონათესავე სულნი
მომხიბველი კინო-ეტიუდი. თემა: საუკუნეთა განმავლობაში სულის გადასახლება მონათესავე სხეულში. ყველაფერი მხატვრ. და აზრიანია.

მოითხოვეთ ყველგან საუკეთესო ხარისხის
კონიაკი
გაწმენდილი ბურის არხეი და ტკბილი სასმელები დ. ი. კლანდაძისა
ბითუმად და ცალ-ცალკე თვითო ქარხანაში სადგურის (ვაგზლის) ქ. № 5.

— კინო —

არფასტო
რუსთაველის პრ. № 23
„ვეპი"-ს (ა. ტოლტოვის) ხელმძღვანელობით.

დეკემბრის 1, 2, 3 და 4 ჩვენს ეკრანზე აჩვენებენ ქართულ დრამის არტისტის.
ვ. ალექსი-მესხიშვილს
ხორკიელად მკვდარი, მაგ ამ ეკრანისთვის ცოცხალი.
ვ. ა. პოლონსკი და ნიჭიერი არტისტი
ს. პ. ვოლხოვსკისა
რომელიც ამ ქამათ თბილისშია
ეს სურათი ქართველ საზოგადოებისთვის და განსაკუთრებით კი თბილისელებისთვის ფრიად საინტერესოა. ეკრანზე ცოცხალი სახით ნახავენ იმ დიდ ადამიანს, რომელიც გუშინ თავისი მკვეთრი ხმით ყველას ხიბლავდა და რომელიც ამიერიდან სამუდამოდ დადუმდა. არც ერთს ძეგლზე არ შეიძლება ისე ცოცხლად ადამიანის სახისა და მოქმედების განმეორება როგორც ეკრანზე. ამავე სურათში იქნება ნაჩვენები რუსეთის ტრაგიკი
ვ. ა. პოლონსკი.

სურათში:
შურის მაძიებელი ღმერთი
5 ნაწილად
1 ნაწ.: სიყვარული სიცოცხლის მიწურულში, 2 ნაწ.: ახალგაზდობის უფლება, 3. ნაწ.: იოხიზ ლეთ, რადგან არ იცით დღე და ღამე. 4. ნაწ.: საბედისწეროო ნიშანი. 5. ნაწ.: შურის მაძიებელი ღმერთი. — დასაწყისი 5 საათზე.
მოწაფეთათვის პირველ სეანსზე დაკლებულ ფასებში.

ცენტროგანკი

საქართველოს ცენტრალური საგაჭრო-სამრეწველო ბანკი, თავისუფლების მოედანი № 3.

თანახმად აქციონერთა საზოგადო კრების 28 ნოემბრის დადგენილების და ბატ. ფინანსთა მინისტრის ნებართვისა

გამოცხადებულია ხელისმოწერა ცენტროგანკის მეორე გამოცემის აქციებისა რიცხვით კიდევ

30,000 აქცია

შემდეგი პირობებით:

1. თითო აქციაზედ შემოტანილ უნდა იქნას წინანდელი ღირებულება—1,000 მ. და საორგანიზაციო ხარჯებისა და სარეზერვო თანხისათვის კიდევ 200 მან., სულ—1,200 მან.
2. ძველი აქციის პატრონს ნება ეძლევა თითო ძველ აქციაზედ მიიღოს თითო ახალი აქცია. ამ უფლების გადაცემა ან გასყიდვა აკრძალულია.
3. ფულები უკლებლივ და ერთიანად უნდა შემოტანილ იქნას პირდაპირ ცენტრობანკში, ან მის განყოფილებებში ბათუმში, კონსტანტინოპოლში და ბორჯომში 15 ამა დეკემბრის დღის ორ საათამდის.
4. ვინც ამ ვადას გაუშვებს ის კარგავს უფლებას ახალი აქციების შეძენის უპირატესობისა.
5. 16 დეკემბრიდან დარჩენილი აქციები გამგეობის მიერ გაიყიდება გარეშე პირებზედ.
6. მეორე გამოცემის აქციებს ამა 1920 წლის დივიდენდში წილი არ უდევს.

131. 3—1.

ცენტროგანკის გამგეობა.

ღ ო ვ ნ ე ბ ი.

ბრიტანეთის საგარეო საქმეთა მინისტრი ჯერზონი საბჭოთა რუსეთისადმი მიმართულ ნოტაში აღნიშნავს, რომ ბრიტანეთის მხრით არ ყოფილა ცდა ბაოომის ოკუპაციისა და რომ ბოლშევიკებს ასეთ ხმებს გავრცელებით თვითონ ჰსურთ საქართველოს დამოუკიდებლობას სახელი გაუტეხონ.

ერთა ლიგის საბჭოში არკვევენ ავსტრიის საკითხს.

ვილსონმა თავისთავზე მიიღო შუამდგომლობა სომხეთ ოსმალეთის შორის.

წ ე რ ი ლ ე ბ ი.

მეთაური: ისევ მარტო ვართ, როგორც ძველად.
პრესა.
აზრები.
მოხუცი: მწარე ფიქრები.
ჩვენი კორესპოდენტები: ქუთაისის მაზრა, ცხინვალი.

მარტო ვართ, როგორც ძველად.

დელიჟანში დამყარდა საბჭოთა ხელისუფლება. ეს ამას ნიშნავს რომ სომხეთში დამყარდა საბჭოთა წყობილება. ამით მოისპო და ისტორიას ჩაბარდა სომხეთის დამოუკიდებლობა, ისე როგორც მოსპო და ისტორიას ჩააბარა აზერბაიჯანის დამოუკიდებლობა ამ ქვეყანაში საბჭოთა წყობილების დამყარებამ. პანთურქიზმის ტრფიალმა მუსავათელების მთავრობას ღალატი ჩადენინა თავის ქვეყნის წინაშე, ხოლო ქემალის საფრთხემ სომხეთს ხელთ აღებინა თავის დამოუკიდებლობაზე. ორსავე ქვეყანას ჩამოეხადა სუვერენობის გვირგვინი და ისე როგორც 1918 წლამდე, 1920 წლიდან ორივე კვლავ რუსეთმა დაიუფლა. გათავდა ორი ხალხის, ორი ქვეყნის თავისუფლების ეპოპეა. ვერ მოუარეს თავიანთ თავს. არ აღმოაჩნდათ ტრადიციის ძალა, არ აღმოაჩნდათ სახელმწიფოებრივი შემოქმედების უნარი. სანწუხაროდ და სამგლოვიაროდ დაბოლოვდა ორი ჩვენი მეზობლის ხანმოკლე სუვერენობის დიდებული გამონათება. ამიერ-კავკასიაში სამნი ვიყავით აღდგენილნი ვროვნული ხელმწიფების უფლებაში დასამნივე ერთი მეორის ფარი და სიმტკიცე ვიყავით იმდენად მაინც, რამდენადაც ყოველი ჩვენთაგანი თავის თავად თავისი დამოუკიდებლობის მომხრე იყო. მართალია ჩვენ ვერ ავედით ამ მომენტის უმაღლეს პოლიტიკურ დაფასებამდე და ვერ შევქმენით ის მილიტარული შეკავშირების და ურთიერთის სავალდებულო დახმარების გარანტიები, რომელიც ერთს ყველასთვის და ყველას ერთისთვის აგვამოქმედებდა; მაგრამ ისიც მართალია, რომ ყველას ეს დასახული ჰქონდა როგორც ერთგვარი სავალდებულო მისაღწევარი, ხოლო სავალდებულო განხორციელდებოდა თვითეული საკუთარ თავდაცვას ადგა და სწორედ ამდენათვე იგი ხელს უწყობდა მეორის თავდაცვის სიმტკიცეს. დღეს სომხეთ აზერბაიჯანი აღარ არსებობენ; მათი სიმტკიცის ბჭენი დარღვეულია და მათ ეროვნულ ნებისყოფას დღეს უცხონი ბატონობენ.

მეზობლები ჩამოგვეცალნენ და მათ შიწაწყლიდან და საზღვრებიდან მოგვადგა ის ძალა, რომელიც ჩვენ გვმტრობს და რომელიც ჩვენს გამტკიცებაში კი არ არის დაინტერესებული, როგორც ამაში ყოფილ მეზობლები იყვნენ, არამედ ჩვენივე დასამხობათ ისევე იღვწის, როგორც იღვწოდა ამ უკანასკნელთა დამოუკიდებლობის დასაშლელად. შეიძლება, რომ სომხეთ-აზერბაიჯანის ახალი ბატონის ჩენდა სამტროდ განწყობილ ნებისყოფას თვით სომხეთ-აზერბაიჯანის მესვეური ეროვნული ძალაც შეუერთდეს, „მეც წავხდი, შენც წაგახდინე ს“ სიყვარულით. ეს იქნებოდა მხოლოდ გაძლიერება იმ საფრთხეს, რომელსაც ახალი ბატონი ამ ქვეყნებიდან გვიმზადებს.

ასეთია ვითარება, რომელიც შეიქმნა საქართველო გარშემო და რომელმაც საქართველო გაამარტოხელავა მთელს ამიერ კავკასიაშ, როგორც დამოუკიდებელი სახელმწიფო. ჩვენთვის ეს ვითარება მოულოდნელი არ იყო. მას შემდეგ, რაც აზერბაიჯანი საბჭოთა რუსეთმა ხელში ჩაიგდო და ქემალმა სომხეთის წინააღმდეგ სამხედრო მოქმედება დაიწყო, ჩვენ ვვარაუდობდით ამგვარი მდგომარეობის დამყარებას საქართველოს გარშემო. საქართველო ამისთვის პსიხოლოგიურად შეზადებული ლია; ნივთიერი და ორგანიზაციული ღონისძიების მხრივაც იგი, კარგი ხანია, რაც ამ ადგომარეობას ეწყობა.

ამ მოვლენაში, აღსანიშნავია და გამამხნევებელი კიდევ ისა, რომ საქართველოს ცხოვრებაში ამგვარ ვითარებასთან შეგუებას არ აქვს იმპროვიზაციის ხასიათი. ეს საქართველოს სისხლშია შესული, ეს მისი ტრადიციაა! საქართველო მუდამ მარტო იდგა ამიერ-კავკასიის სივრცეზედ, როგორც სახელმწიფო, დამოუკიდებელი და სუვერენული! სადაც იყო აზერბაიჯანს, ანსომხეთის სახელმწიფო მაშინ, როდესაც საქართველოს ხელმწიფეება საუკუნეთა სიგრძეზედ ჰფარავდა თითქმის მთელ ამიერ კავკასიას და როდესაც საქართველოს მოსათხრელად მის ფრდოებს ეხეთქებოდა ამ დროის შავ ძალათა უზარმაზარი მდინარე ტალღები?!

[illegible] ... ალ და ამაში ჩამოყალიბდა მისი სხეული და მისი სული. ამ მარტოობას სილამაზე და ობლად გვირობის წარმტაცობა იყო მისი დაუმარცხებლობის წყარო და მ სი თავდადების სტიმული. ამით ამყობს წარსული ხანართველო და დავიდგა დრო, რომ ღღეანდელმა საქართველომაც ამით იამაყოს და წინაპართა გმ რობისა და სახელმწიფებრივი ნიჭ ს გვირგ ნ ახალ სხივი ჩაქსოვოს!

გარს შემოგვერტყა კიდევ ბი, რომელთაც ძირს არ უშ ვრებდა ღრმა და მტკიცე საძირკველი. ეს კ ედლები ჩვენ არც არასოდეს გვქონ ა, მაგრამ დამოუკიდებელი ვყოფილვართ და სუვერენობა შ გვინარჩუნებია. დღესაც ქართველი ხალხი მზადაა გაიღოს უკანასკნელი სხვრპლი, მისცეს სამშობლოს ქუდზე ვაჟკაცი და ღუმა გაუხ წილოს იმ გმირებს, რომელნიც ბამბაკ—ბეზობდა ლის ყინვით დაძირულ მაღალ ქედებზე იარაღით ხელში დარაჯობენ საქართველ ის უკვდავებას.

დუმტკაცოთ კ ცუბრიობას, რომ ჩვენც ის ქუდი გვახურავს, რომელიც ჩვენს წინ პ რს ეხურა!

აზერბაიჯანი დაეცა საქართველო იდგა.

ხომხეთი იქცევ.

საქართველო დგას.

და ფეხზე ვიდგებართ, სანამ ბამბაკი ქვესკნელში არ გაიკლის და ყოველ ქართველ ვ ჟაკს გულის ცემა არ შეუწყდება!!

მარტო ვართ, როგორც ძველად!..

მაგრამ ან ნ ნებ დილ ჭ ნს ერეანმა ძლ ო, საბჭოთა რუსეთი სომხეთიდან ვაიდეგენ ის და სომხეთი დამოუკიდებელი დარ ჩეს. ღ მ რ მა ჰ ნ ა. ამ შ ე ა ძ ლ ე ო ბ ის განხორციელება ჩვენს სიმტკიცეს არ გებს! მაგრამ ჩვენ უნდა მზად ვ ყოთ უფრო უარესისათვის.

აზრები.

ბრ ულ ელის ფინანსიურ კონფერენციაზ ი საქ ბით გამოირკვა ევროპის დიპლომატ ბ ის ათვ ს, რომ შეუძლებელი იყო ამერიკის სასურველად ჩარ ვა ევროპის შინაურ საქმეებში და რომ ამ ერ ა ა სრულიად არ იყო კმაყოფილი ვერსალის ხელშეკრულების პირობებით.

ამერიკა სამართლიანად სთვლის ანტანტს გამარჯვებ ს, მისი დახმარების შედეგათ.

ამერიკა დარწმუნებული იყო და არ ს რომ სამხედრო მოქმედებათა შ წ ყვეტა და მშვიდობიანობის ჩამოგდება მეომარ მხარეთ შორის თუ შესაძლებელი გახდა, მხოლოდ მის , ამერიკ ს მიერ შემუშავებულის და წინასწარ გამოვ ყენებულ შეთანხ ებ ს პ ლათ ფორმაზე, რომლის პირობები მიიღ და საყალდებულოთ გაიხადა ჯერ გერმ ნ ამ და შემდეგ ანტანტის ყველა ევროპელმა სახელმწიფ ებმ.

ვერსალის შ ხვ დრამ დაარწმუნა ვილსონი, რომ ანტანტის სახელმწიფონი პრ ლიმინარ ებს არ თ ლ დნენ საკალდებულოთ ზ ვის საბ ლ ო პ რ ობების ჩამოყალ ბ ებისას და უკანასკ ელნი, ბოლო , ძალიან დაშორდნ ნ თორმეტ პუნქტის უმთავრეს შინაარსსა და აზრს.

ამის საპასუხოთ ამერიკა ნ წ ყ ნ ა გ ა დგ ა გ ნ ზ ე და თ ა ბ ა ს ყ ვ ნ ებ ის განკ ფ ა ბ ა მ ი ს ა ბ ა ს ა ბ ა ს ა ბ ა

ამრიგად ჰოკს გარდინგთან მეტოქეობის დროს წილად ხვდა ვილსონის პოლიტიკის გარშემო პასუხის მგებლობა და დამარცხდა კიდეც.

გარდინგის საგარეო პოლიტიკისათვის დამახასიათებელია შემდეგი მისი სიტყვები:

„ჩვენ არ გვინდა სხვა ძალა-უფლება, გარდა ჩვენი სვინდისისა; ჩვენ ვერ ჩაბარებთ ჩვენს უფლებას მთელი ქვეყნის მთავრობას; ჩვენ ვერ დავიმორჩილებთ მთელი ქვეყნის ინტერესებს, რომელნიც მოითხოვენ ჩვენი შვილების სიცოცხლეში გაწვევას“.

ეს სიტყვები საარჩევნო კომპანიის დროს ყველა ამერიკელს პირზე ეკერა და გარდინგის გამარჯვებაც წინასწარ ათვალისწინებული იყო“.

ევროპა.

ს. დ. ს. ს. განუ. ცნობები.

ბურის რეკვიზიცია რუსეთში

მოსკოვი. „იკონომიჩესკაია ჟიზნი“ იუწყება: რადგანაც მოსკოვსა და პეტროგრადში პურის ნაკლები თადარიგია და ბრიტის მეტად ცოტა პური შემოდის, ამიტომ პურით მდიდარ გუბერნიებს შემდეგი დეპეშა გაეგზავნა: გებრძანებათ მოიკრიბოთ ყველა ძალები და დაუყოვნებლივ გამოგზავნოთ მოსკოვსა და პეტროგრადში ორი წყება მატარებელი პურით დატვირთული. თითოეულ მატარებელში 35 ვაგონი უნდა შედიოდეს. პურის საჩქაროდ დატვირთვის ხელმძღვანელობა და პასუხისმგებლობა საგანგებონიო სასურსათო კომისრებს ეკისრება.

ნაქურდალი სიმდიდრე

პარიზი. „ტანი“ იუწყება: „ლოკალ-ანზეიგერის“ ცნობით ბერლინში მყოფ საბჭოთა რუსეთის წარმომადგენელს ვოტორ კოპს ბერლინში გააყოლია 9 მილიონამდე მარკამდე ღირებული ძვირფასი ქვები. ადებული ფული გადაეცა საბჭოთა დელეგაციის ხაზინადარს, რომელსაც ებრძანა ეს ფული პროპაგანდის საჭიროებისათვის დაიხარჯოს.

აჯანყება უუბანში

„ტანი“ აქვეყნებს ჰელსინგფორსიდან მიღებულ წვიოლს უუბანში მომხდარ ახალ აჯანყების შესახებ. აჯანყებული ყაზახები საუკეთესოდ არიან შეიარაღებულნი. აჯანყებულებს ხელმძღვანელობს უუბანელი ყაზახი კრიეანოვსკი.

ინგლისი და ბელგია

ლონდონი. საგარეო საქმეთა მინისტრის ამხანაგმა ერმ ვორტმა განაცხადა: არც საფრანგეთსა და არც ბელგიას წინადადება არ მიუციათ ინგლისისათვის, რომ მას მონაწილეობა მიეღო საფრანგეთ-ბელგიის ხელშეკრულების დადებაში, და დიდ ბრიტანეთს დღემდის არ მიუღია ცნობები ამ შეთანხმების პირობების შესახებ. ინგლისისა და ბელგიის ურთიერთი დამოკიდებულება კვლავ ძველებურია.

რამდენი ბატი კვდება

მოსკოვი. ოფიციალურ ანგარიშების მიხედვით, რომელიც სახალხოგადოებრივ ჯანმრთელობის კომისარმა გამოაქვეყნა, საბჭოთა რუსეთში სიკვდილის შემთხვევას ყოველ 1000 კაცზე 25, 4 კაციდან, (1918 წ.) გაზრდილა 74,9-მდე. დაბადებათა რიცხვი 1917 წ. ყოველ 1000 კაცზე უდრიდა 39,4, ამ ჟამად კი ის რიცხვი ყოველ 1000 კაცზე 12 უდრის. რევოლიუციის პირველ წელს დაბადებათა რიცხვი სიკვდილზე მეტი იყო 5—10 პროც. საბჭოთა რეჟიმის არსებობის ამ სამი წლის განმავლობაში სიკვდილის რიცხვი ნაჯერ მეტია დაბადებათა რიცხვზე.

ინგლისის ფლოტი ბალტიაში

მოსკოვი. რიგიდან მოსულ ცნობით ბალტიის ზღვაში მყოფ ინგლისის ფლოტს ბრძანება მიუღია უკან დაბრუნდეს.

მწარე ფ ქრები.

7

უსამართლობა.

ქართული კლუბი დახურეს.

დაახურა ქართული კულტურული და წესებულება, რომელსაც 15 წლის ისტორია აქვს.

დაიკარგა ოცდაათი მილიონი მანათი, რომელსაც კლუბი წლიურად იღებდა და ამ ფულს ერთიანად ანაწილებდა თავის დაბალ მოსამსახურეებსა, ხაზინასა ქალაქსა და სხვა და სხვა კულტურულ დაწესებულებათა შორის.

დარჩა უმუშევრად 150 მოსამსახურე თავიანთი ოჯახებით.

აფუტკნა 500 წევრის საერთო ოჯახი. სადაც წევრნი თავიანთი ოჯახებით სადამოობით თავს ერთად იყრიდა, და მეგობრულ მფსაიფში, მსუბუქ დროს გატარებაში დღიურ მუშაობით დაღლილნი, მძიმე ცხოვრებით გაწყალებულნი სულიერად ისვენებდნენ და მცირე საფასურში უმზერდნენ სხვა და სხვა ხელოვნებას, ისმენდნენ მუსიკას და სხვა და სხვა.

მიზეზი დახურვისა?

მიზეზი ორგვარია. ერთი, რომელიც შეიძლება აშკარად იქმნას ადიარებული, ეს არის სანოვაგის გაძვირება, საფასურსათო კრიზისი. მეორე მიზეზი, ჩვენში რომ ვსთქვათ, ის მოსაზრებაა, რომ ამ სიძვირის დროს ხალხი გულგრილად ვერ აიტანს, რომ კლუბებში და რესტორანებში „ბურჟუები“ საუკეთესო სანოვაგეს მიირთმევდნენ და დროს ქეიფში ატარებდნენ. ეს გარემოება რომ არ იყვეს, ბაზარში სანოვაგე ზღმამთაც გამოჩნდება და ძალიანაც გაიაფდებაო.

როგორ გაიაფდა და ბაზარში ბლომად როგორ გამოჩდა სანოვაგე კლუბებად დაინახეთ, მაგრამ ვსთქვათ, მთავრობის აზრი გამართლდა, რად მოხდა ასე, რომ ეს რეპრესია ერთს შეეხო და მეორეს არა? რად მოხდა, რომ ერთი კლუბი, ერთი რესტორანი რომ დაიკეტა, მეორე კლუბი, მეორე რესტორანი დღესაც ღიაა და ძველებურად ვაჭრობს?

რატომ არ დაიკეტა რუსთაველის პროსპექტზე მოვაჭრე რესტორანები: „მეფისტო“, „უნიონი“, „ინტერნაციონალი“ და „დარბაზი“? თუ მთავრობას ჰგონია, რომ „უნიონი“ „ინტერნაციონალი“ და „დარბაზი“ საქველ-მოქმედო მიზნით დაარსებული კაფეები, ძალიან შემცდარია. ეს კაფეები ეკუთვნის ორ, სამს, ოთხს პირს და ქველ მოქმედებას ადგილი ან სულ არა აქვს, ან თუ აქვს ძალიან ცოტა!

ვინ სინჯავს მათ ანგარიშებს? არავინ. ვინ იცის, მონაგები ფული ვის ჯიბეში ჩადის? არავინ, მაშინ როდესაც ქართულ კლუბის ანგარიშები იბეჭდება და წლის დამლევს საზოგადო კრებაზე ედგინება.

რომელია მათ შორის საქველ მოქმედო დაწესებულება და რომელი საექსპლოატაციო?

რესტორანი „მეფისტო“? ის ხომ ვერთ ადამიანს ეკუთვნის, რომელიც ბილიონებს იჯიბავს!

თუ მიზეზად სანოვაგის გაძვირება იყო ამ რესტორანებში განა ცოტა სანოვაგე იხარჯება? თუ მიზეზი „ბურჟუების შეიწროება“ იყო, განა აქ ცოტა ბურჟუები სადილობენ და ვახშმობენ?

ახლა შეადაროთ, სად უფრო იაფათ ისადილებდა და ივახშმებდა კაცი, ქართულ კლუბში თუ ამ რესტორანებში.

მაგალითად მოვიყვან „მეფისტოს“ ზოგიერთ ანგარიშს, რომლებიც ხელთა ვიქნა.

ერთი ანგარიში, რომელიც ამ რესტორანში მოართვეს ორ მამაკაცსა და ერთ მანდილოსანს, რომლებიც საუზმის საჭმელად შეკვეთეს:

1 კერძი ქაბაბი—400 მან.
2 „ „ ღორის წვადი—1000 მან.
5 „ „ პური—600 მან.
1 ბოთლი ღვინო—500 მან.
2 ფინჯანი ყავა—240 მან.
სულ 2740 მან.

ეს ანგარიში ქართულ კლუბის ფასებს რომ შეეადაროთ, იქ დაიჭერდა სულ 1405 მან. ე. ი. 1335 მ ნათზე ნაკლებს.

აი მეორე ანგარიშიც:

6 რიუმკა კონიაკი—900 მან.
3 — — — 450 მან.
3 კერძი პური—300 მან.
2 ბუტერბროტი ყველით—200 მან.
9 პიროჟოკი—1.800 მან.
6 რიუმკა კონიაკი—900 მან.
1 პაპიროსი—60 მ.ნ.
სულ 4710 მან.

ყველა ეს ქართულ კლუბში დაჯდებოდა 2.000 მან.

სხვათა შორის აქ ერთი გარემოებაც უნდა ავღნიშნო.

ეს ანგარიში მოუტანეს ქართველს ანგარიშზე მარკები არ იყო დაკრული. შენიშვნაზე უპასუხეს: ანგარიშებს ჩვენ უბრალო ნახევ ქალალდებზე ვწერთ და მარკებს არას დროს არ ვაკრავთ(!)

ერთი ანგარიშიც კიდევ.

ამავე „მეფისტოში“ სადილობდა 6 კაცი. ისხდნენ შუადღის 4 საათიდან 9 საათამდე. ანგარიშს მუტანეს 84000 მანეთისა.

ასევე ძვირია საქმელ-სასმელები ზემოჩამოთვლილ დანარჩენ რესტორანებში...

კლუბებსა და რესტორანებს რომ ჰკეტავდნენ, სხვათა შორის ამბობდნენ: ამდენ მაგალითად ქალაქში იაფფასიანი სადილი ვერ ვიშოვნიო. ეს ერთ-ერთი ანგარიშიც ამ რესტორანებიდან ამოიღეს. ეს ანგარიშიც ამ ფასიანი სადილებიდან ამოიღეს.

შეეხო რა სომხეთის მდგომარეობას, ჰუსეინოვმა აღნიშნა სომხის ხალხის სულიერი განწყობილების შეცვლა საბჭოთა რუსეთის სასარგებლოდ. სომხეთი შველას მოელის არა ანტანტისაგან, არამედ — საბჭოთა რუსეთისაგან. დაშნაკები კი უნდა ჩამოშორდნენ პოლიტიკურ ასპარეზს. სომხის ხალხი უნდა დარწმუნდეს, რომ აზერბეიჯანის და რუსეთის მუშები და გლეხები მისი მტრები კი არ არიან არამედ სურთ მათთვის ბედნიერება და კეთილი ცხოვრება მრავალ ჟამიერ.

ქემალის შემოტევის გამო ჰუსეინოვმა თქვა: ქემალისტების შოძრაობას აზერბეიჯანი სიმპატიით უყურებს, რადგან ის მიმართულია ანტანტის წინააღმდეგ. ვინც ანტანტის ებრძვის, ის საბჭოთა რუსეთის მეგობარია. ლოღიკურად ეკონომიური და პოლიტიკური პირობები აშკარას ჰყოფენ, რომ ქემალი ინგლისელებს არ შეუერთდება. მიუხედავად ამისა, აუცილებლად უნდა დავეყრდნოთ საკუთარ ძალას, ვინაიდან გარეშე ძალები შესძლებენ მხოლოდ საბჭოთა რუსეთის მიზნების შემსუბუქებას.

სამხედრო სამინისტროში

1896 წელში დაბადებულთა განთავისუფლება.

მეორე ქვეითა ბრიგადის უფროსს, სანაპირო ჯარის უფროსს, საინჟენერო-სატეხნიკო ჯარის უფროსს, საარმიო საარტილერიო დივიზიონის უფროსს, სადარაჯო ათასის თავს, სამხედრო სამინისტროს კანცელარიის უფროსს, სამხედრო სამინისტროს კომიტეტის თავმჯდომარეს, შინაგან საქმეთა სამინისტროს კანცელარიის დირექტორს, სახალხო გვარდიის მთავარ შტაბის თავმჯდომარეს, ქ. ტფილისის სამხედრო აღრიცხვის განყოფილების უფროსს, ტფილისის მაზრის სამხედრო აღრიცხვის განყოფილების უფროსს, ქ. ტფილისის მოურავს, ტფილისის საბაზრო უბნის თავმჯდომარეს.

დამატებით ამა წლის 17 სექტემბრიდან № 3755 ჩემი დეპეშისა ვბრძანებ: 1) განთავისუფლებულ იქმნან სასწავლო ყრილობაზე გაწვეისაგან თადარიგში გადარიცხვით ამა წლის 1 დეკემბერს ყველა 1896 წელში დაბადებულნი ის სათადარიგო ჯარის კაცნი, რომელნიც გამოცხადდენ სათანადო მხედრიცხვუფლებთნ ამა წლის 10 აგვისტოს შემდეგ, დღეს იმყოფებიან სამხედრო ერთეულებში და შესრულე ული აქვთ კანონით დადგენილი სასწავლო ყრილობის 6 კვირის ვადა. 2) აღნიშნული კა ბ-ნ ოსიბისგან, რომლებმაც რამდენიმე ტყეში მიმუშავე კაცი მოჰკლეს და ერთ-ერთ ... ...